

Veřejné prohlášení

na obranu vědy a výzkumu

ke dni protestů 27. listopadu 2023

Odborový svaz pracovníků vědy a výzkumu je organizace na ochranu zájmů vědců, vědkyň a dalších pracovníků a pracovníc ve vědě a výzkumu, založená roku 1990. Je členským svazem Českomoravské konfederace odborových svazů.

Společný výbor Odborového svazu pracovníků vědy a výzkumu se usnesl podpořit stávkou a protesty vyhlášené Českomoravskou konfederací odborových svazů na 27. listopadu 2023, přičemž vyzývá své základní organizace a jejich členy a členky, aby zvážili svou účast.

Důvody, které ČMKOS vedou k tomuto kroku, jsou:

- zásadní zhoršení životní úrovně zaměstnanců a jejich rodin
- kroky vlády v oblasti důchodů
- neochota vlády snížit věk odchodu do důchodu pro náročné profese
- zásadní hrozba zdražení energie
- neakceptovatelný pokles reálných mezd a platů za posledních mnoho let
- podfinancování vysokého školství a vědy i výzkumu (především institucionální prostředky)
- dopady konsolidačního balíčku, před kterými ČMKOS varovala a navrhla vůči němu práci svých ekonomických odborníků alternativní řešení, které však vláda ignorovala.

Zdůrazňujeme dále, že máme i **naši vlastní zásadní kritiku proti tzv. konsolidačnímu balíčku**. Jedná se o **zásadní novelizaci zákona o veřejných výzkumných institucích**. Do návrhu tzv. konsolidačního balíčku byla tato změna navržena ve druhém čtení a začleněna do něj jako přílepek ve třetím čtení v Poslanecké sněmovně (část čtyřicátá). Jde o krajně problematický návrh, obsahující zásadní novelizaci zákona o veřejných výzkumných institucích (dále jen zákon o v.v.i.), tedy právního předpisu, **podle kterého funguje klíčová část mimouniverzitního výzkumu**.

Obsah této novelizace hodnotíme z pozice vědců a vědkyň, kterých se bezprostředně týká, jako mimořádně škodlivý. Ve vší stručnosti, která je na tomto místě nutná, uvádíme, že dosavadní vyvážený model veřejných výzkumných institucí představuje, podobně jako model veřejných vysokých škol, promítnutí garancí základních práv a svobod v Listině základních práv a svobod do běžného zákonodárství. Pokládáme za mimořádně nebezpečné a neuvážené tento systém drasticky změnit způsobem, který představuje novela, tj. současnou rovnováhu moci výrazně vychýlit. Nevznikly žádné validní analýzy, které by dokládaly existenci

konkrétních problémů v současné podobě zákona o v.v.i. **Změny omezují nezávislost vědy a výzkumu, drasticky omezují práva výzkumných pracovníků a pracovníc a vytvářejí nesystémové disproporce mezi garancí nezávislosti vědy v prostředí vysokých škol a v prostředí veřejných výzkumných institucí. Změny zároveň velmi nebezpečně otevřou prostor pro omezování svobody vědeckého bádání, chráněné čl. 15 LZPS, a u části veřejných výzkumných institucí umožní mimořádně snadné rušení, rozdělování a slučování těchto výzkumných pracovišť, čímž je ohrožena stabilita vědy a výzkumu i veřejný zájem.**

Svým předložením ve druhém čtení návrhu tzv. konsolidačního balíčku se návrh změny zákona o v.v.i. **vyhnul proceduře standardní pro vládní návrhy zákonů, připravované ministerstvy** – nemohl být podroben kritice v **připomínkovém řízení**, nebylo k němu zpracováno **hodnocení dopadů RIA**, neprošel **Radou vlády pro vědu, výzkum a inovace**, neprošel **Legislativní radou vlády**. **Rychlým předložením ve druhém čtení jiného návrhu zákona byl také velmi neblaze omezen prostor pro odbornou i širší veřejnou diskusi a reflexi návrhu v médiích, přestože se jedná o nejhlubší změny v české vědě od roku 2005!** Odborný orgán, zřízený právě ke koordinaci vědní politiky, **Rada vlády pro vědu, výzkum a inovace**, byl obejit a **nebyly ani vyhodnoceny dopady navrhovaných změn.**

Výzkumní pracovníci a pracovníce ve veřejných výzkumných institucích jsou navrhovanými změnami zákona **rozhořčení, pobouření a vystrašení**. Mnoho z nich se stalo signatáři **petice „Braňme českou vědu!“** proti změně zákona o v.v.i., kterou jsme připravili ve spolupráci s dalšími odborovými svazy a spolky. Tato petice nadále trvá a je dostupná k podpisu na stránce: <http://www.branmeceskouvedu.cz>. Protestovali jsme také dopisem ministerskému předsedovi Petru Fialovi i ministryni pro vědu, výzkum a inovace. Proti novele jsme argumentovali a vysvětlovali její nedostatky na výborové úrovni. Členy Poslanecké sněmovny i Senátu jsme také oslovili dopisem. Stejně tak jsme podrobným dopisem důrazně varovali prezidenta republiky, aby zákon o konsolidačním balíčku nepodepisoval a vrátil jej Poslanecké sněmovně.

V naší petici **Braňme českou vědu!** ze srpna 2023 jsme tuto novelizaci zákona o veřejných výzkumných institucích nazvali aktem mocenské zvěle a také nebezpečným popřením právního státu. Toto hodnocení lze po projednání Poslaneckou sněmovnou, po projednávání Senátem, a konečně po podpisu prezidentem republiky bohužel jen podtrhnout.

Prohlašujeme, že naše práce proti těmto změnám nekončí. Využijeme všechny právní prostředky, abychom bránili právo všech občanů na standardní a předvídatelný zákonodárný proces bez přílepků, abychom bránili akademickou samosprávu a práva výzkumných pracovníků a pracovníc, svobodu bádání a institucionální nezávislost české vědy i svobodu projevu, a tím vším společně zároveň i veřejný zájem demokratické společnosti.

Za společný výbor Odborového svazu pracovníků vědy a výzkumu

Jan Kober, předseda Lubomír Soukup, místopředseda

Odborový svaz pracovníků vědy a výzkumu sestává z těchto základních organizací ve vědeckých institucích:

Základní organizace Odborového svazu pracovníků vědy a výzkumu
Entomologický ústav AV ČR, v. v. i.

Základní organizace Odborového svazu pracovníků vědy a výzkumu
Etnologický ústav AV ČR, v. v. i.

Základní organizace Odborového svazu pracovníků vědy a výzkumu
Filosofický ústav AV ČR, v. v. i.

Základní organizace Odborového svazu pracovníků vědy a výzkumu
Fyzikální ústav AV ČR, v. v. i.

Základní organizace Odborového svazu pracovníků vědy a výzkumu
Fyziologický ústav AV ČR, v. v. i.

Základní organizace Odborového svazu pracovníků vědy a výzkumu
Geologický ústav AV ČR, v. v. i.

Základní organizace Odborového svazu pracovníků vědy a výzkumu
Institut Tereziánské iniciativy

Základní organizace Odborového svazu pracovníků vědy a výzkumu
Historický ústav AV ČR, v. v. i.

Základní organizace Odborového svazu pracovníků vědy a výzkumu
Masarykův ústav a Archiv AV ČR, v. v. i.

Základní organizace Odborového svazu pracovníků vědy a výzkumu
Mikrobiologický ústav AV ČR, v. v. i.

Základní organizace Odborového svazu pracovníků vědy a výzkumu
Národní ústav duševního zdraví

Základní organizace Odborového svazu pracovníků vědy a výzkumu
Mikrobiologický ústav AV ČR, v. v. i.

Základní organizace Odborového svazu pracovníků vědy a výzkumu
Sdružená pracoviště AV ČR, v. v. i.

Základní organizace Odborového svazu pracovníků vědy a výzkumu
Slovanský ústav AV ČR, v. v. i.

Základní organizace Odborového svazu pracovníků vědy a výzkumu
Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.

Základní organizace Odborového svazu pracovníků vědy a výzkumu
Státní veterinární ústav

Základní organizace Odborového svazu pracovníků vědy a výzkumu
Středisko společných činností AV ČR, v. v. i.

Základní organizace Odborového svazu pracovníků vědy a výzkumu
Ústav experimentální botaniky AV ČR, v. v. i.

Základní organizace Odborového svazu pracovníků vědy a výzkumu
Ústav experimentální medicíny AV ČR, v. v. i.

Základní organizace Odborového svazu pracovníků vědy a výzkumu
Ústav fyzikální chemie J. Heyrovského AV ČR, v. v. i.

Základní organizace Odborového svazu pracovníků vědy a výzkumu
Ústav fyziky materiálů AV ČR, v. v. i.

Základní organizace Odborového svazu pracovníků vědy a výzkumu
Ústav geoniky AV ČR, v. v. i.

Základní organizace Odborového svazu pracovníků vědy a výzkumu
Ústav chemických procesů AV ČR, v. v. i.

Základní organizace Odborového svazu pracovníků vědy a výzkumu
Ústav jaderné fyziky AV ČR, v. v. i.

Základní organizace Odborového svazu pracovníků vědy a výzkumu
Ústav makromolekulární chemie AV ČR, v. v. i.

Základní organizace Odborového svazu pracovníků vědy a výzkumu
Ústav molekulární genetiky AV ČR, v. v. i.

Základní organizace Odborového svazu pracovníků vědy a výzkumu
Ústav organické chemie a biochemie AV ČR, v. v. i.

Základní organizace Odborového svazu pracovníků vědy a výzkumu
Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i.

Základní organizace Odborového svazu pracovníků vědy a výzkumu
Ústav pro hydrodynamiku AV ČR, v. v. i.

Základní organizace Odborového svazu pracovníků vědy a výzkumu
Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i.

Základní organizace Odborového svazu pracovníků vědy a výzkumu
Ústav přístrojové techniky AV ČR, v. v. i.

Základní organizace Odborového svazu pracovníků vědy a výzkumu
Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i.

Základní organizace Odborového svazu pracovníků vědy a výzkumu
Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i.

Základní organizace Odborového svazu pracovníků vědy a výzkumu
Ústav teorie informace a automatizace AV ČR, v. v. i.

Základní organizace Odborového svazu pracovníků vědy a výzkumu
Ústav termomechaniky AV ČR, v. v. i.

Základní organizace Odborového svazu pracovníků vědy a výzkumu
Ústav živočišné fyziologie a genetiky AV ČR, v. v. i.

Základní organizace Odborového svazu pracovníků vědy a výzkumu
Výzkumný a šlechtitelský ústav ovocnářský Holovousy

Základní organizace Odborového svazu pracovníků vědy a výzkumu
Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v. v. i.

Základní organizace Odborového svazu pracovníků vědy a výzkumu
Výzkumný ústav rostlinné výroby, v. v. i.